

Nadace

Michal Veselý, 30.10.2012

Historické souvislosti

- Od nepaměti byly nadace chápány jako „*osamostatněný majetek, věnovaný zakladatelem určenému účelu*“
- Nadační idea stará jako lidstvo samo. – lidská přirozenost = touha pomoci bližnímu či solidarita mezi lidmi, jsou tradičními obecně uznávanými hodnotami.
- Institut „praformy“ nadace znalo již klasické římské právo = společenství majetku nebo i sdružení osob, zaměřené k plnění většinou zbožného účelu.
- Ve středověku nadační sféra církevní doménou, ač některé nadace zakládaly i obce či soukromé osoby - k rozvoji svatostánků, ale i ke zlepšování sociálních podmínek.
- Renesance – nová občanská společnost, nové mecenáši
- R-U: fondy, ústavy (1841 královský dekret, kterým byl institucionalizován⁸⁶ státní dohled nad nadacemi)
- Moderní nadace: od první poloviny 20. století

Nadace je ...

- 1) Účelové sdružení majetku
- 2) Slouží veřejnému účelu, veřejnému blahu
- 3) Nerozdělují zisk
- 4) Jsou institucionálně nezávislé na veřejné moci, samosprávné

NADACE GRANTUJÍCÍ X NADACE PROGRAMOVÉ

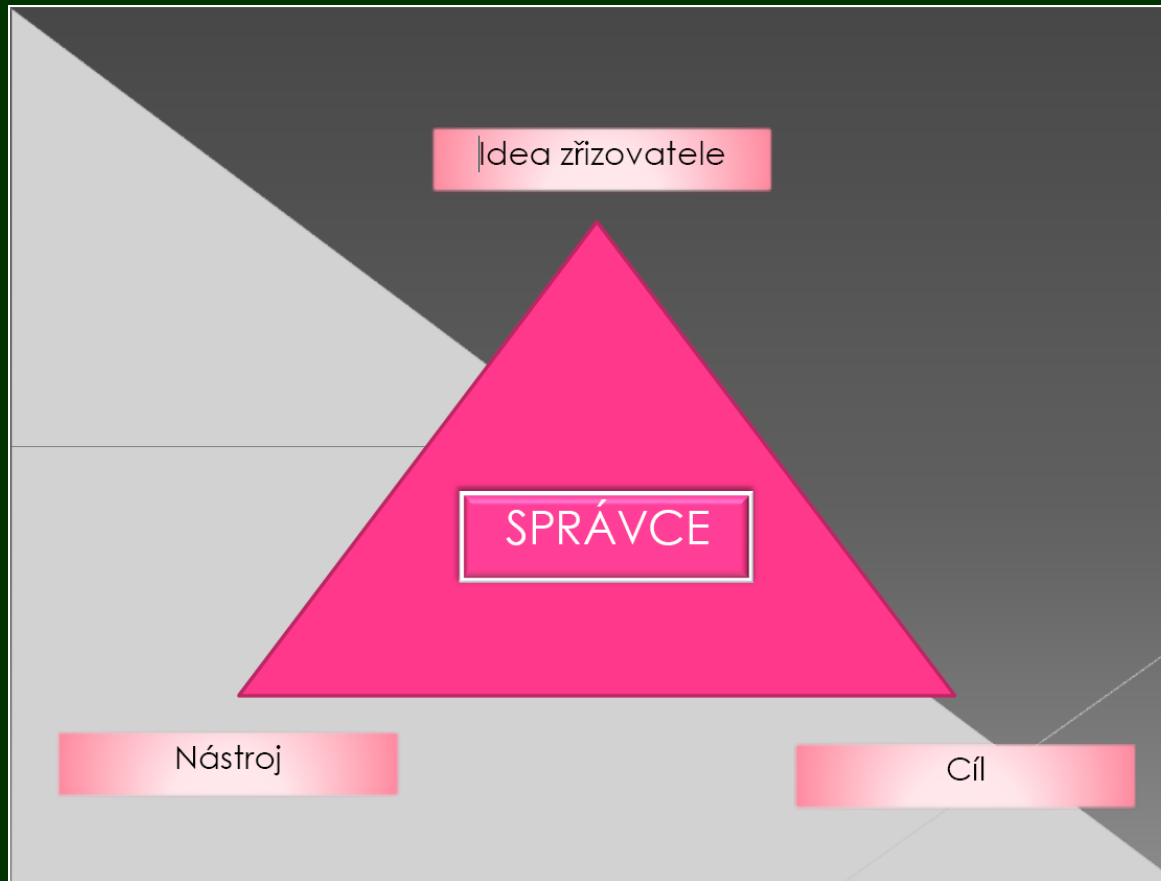
Institut zakladatele

- V nadaci přežívá a je navždy petrifikována vůle zakladatele (Wikipedia)
- Různé důvody zřízení :
 - hluboké přesvědčení jednotlivce nebo skupiny, že
 - › je třeba něco změnit
 - › je to možné
 - › je to dlouhodobá a nadčasová záležitost
 - › pro to může on (jedinec) nebo skupina něco udělat
 - zodpovědnost k finančním prostředkům a společnosti

Síla a hloubka tohoto přesvědčení dává morální hodnotu nadaci a zavazuje její správce

- Vyjádřena ve zřizovací listině - Definice poslání
(Vítězslav Vurst, Hlávková nadace)

Nadace jako správce svěřeného majetku...



(Vítězslav Vurst, Hlávková nadace)

Nadace v zámoří, Evropě a ČR

US – common law – nadace = trust = vztah mezi majetkem a správní radou

Evropa – nadace = subjekt založený ne za účelem zisku, má vlastní zdroj příjmů = obvykle jmění/kapitál (ale ne výlučně)
? Institut evropské nadace, European Foundation Centre

ČR – sdružení majetku pro dosahování obecně prospěšných cílů (nadace a nadační fond)

- programové nadace = de facto OPS

Nadace v ČR

- Po roce 198 převzata R-U legislativa
- Po roce 1948 nadace (s výjimkou Hlávkovy nadace) zrušeny
- Na počátku 90.let 20.století nastal boom
 - › do roku 1997 v ČR přes 5000
 - › chabá legislativa
 - › vznik kvalitních nadací
- x řada případů fiktivních nebo podvodných nadací
- Zákon o nadacích a nadačních fondech (227/1997 Sb.), znamenal ve vývoji nadací zásadní zlom
 - › počet ke konci roku 1998 klesl na cca 150
 - › do roku 2007 cca 400
 - › NIF – příležitost i starost

Aktuální problematika fungování nadací v ČR

- Realizace vlastních programů
- Podnikání nadací
- Účetnictví neziskových organizací
(problematika veřejné prospěšnosti)
- Finanční stabilita, finanční trhy

Nadace dle současného zákona

227/97 o nadacích a nadačních fondech, novela 210/2002 Sb.

- **účelová sdružení majetku** pro dosahování obecně prospěšných cílů
- **! Nadace** používá k dosahování účelu, pro který byla zřízena, výnosů z nadačního jmění a ostatní majetek nadace
- **x Nadační fond** používá k dosahování účelu, pro který byl zřízen, všechn svůj majetek

- Nadační příspěvky

Nadace dle současného zákona

- **Zřizuje** se písemnou smlouvou – nadační listina
- Celková hodnota **nadačního jmění** nesmí být nižší než 500.000 Kč
- **Statut**
- Vzniká dnem zápisu do nadačního rejstříku
- Podává zřizovatel
 - Přikládá se nadační listina, doklad o splacení peněžitého vkladu, u nadací doklad o zřízení zvláštního účtu, na něž bude vklad uložen
- Zaniká ke dni výmazu z rejstříku – předchází zrušení:
 - Dosažením účelu zřízení, sloučením, rozhodnutím soudu, prohlášením konkursu

Nadace dle současného zákona

- Orgány

- Správní rada
- Dozorčí rada

- Kancelář:
- ředitel, zaměstnanci, dobrovolníci

Nadace dle současného zákona

– použití majetku

- Pouze za účelem a v souladu s podmínkami uvedenými v nadační listině, statutu
- Oddělená evidence nákladů a nadačních příspěvků
- Nesmí vlastním jménem podnikat (s výjimkou pronájmu nemovitostí, pořádání loterií, tombol, veřejných sbírek, kulturních, společenských, sportovních a vzdělávacích akcí)
- Nadační jmění je nezcizitelné, případně s ním lze disponovat, - včetně změny věcné skladby nadačního jmění - avšak pouze v souladu s cílem nadace a s péčí řádného hospodáře
- Detailní regulace investování: Peněžní prostředky na zvláštní účet, nebo „bezpečné cenné papíry“
- Nadační jmění nesmí klesnout pod 500.000 Kč

Nadace a nadační fondy dle nového OZ

- **Zakladatel** zakládá nadaci k trvalé službě společensky nebo hospodářsky užitečnému účelu.
- **Účel** nadace může být veřejně prospěšný, spočívá-li v podpoře obecného blaha, i dobročinný, spočívá-li v podpoře určitého okruhu osob určených jednotlivě či jinak.
- Nadace může podnikat, pokud podnikání představuje pouhou vedlejší činnost a výtěžky podnikání slouží jen k podpoře jejího účelu; nadace však podnikat nesmí, pokud to zakladatel v nadační listině vyloučil.
- Za stejných podmínek může nadace převzít vedení obchodní společnosti.

Nadace a nadační fondy dle nového OZ

- Možnost založit **přidružený fond**
- Nově upravena **změna účelu** - komplikovanější
- Nové pojmy: **nadační kapitál** (peněžní vyjádření nadačního majetku) x nadační jistina
- Odstranění detailních regulací **investování majetku**
- Nadace **nemusí grantovat** - může to být "operating foundation" typu současných OPS („Nadace účtuje odděleně o nadačních přispěvcích, o ostatních činnostech k naplnění účelu nadace a o nákladech na její správu.”)

Nadace Partnerství

1991 - 2010



Období 1991 - 2000

Vznik

1991

Vznik programu US nadací pod vedením

GERMAN MARSHAL FUND

na podporu ochrany životního prostředí a posílení demokracie

pod názvem **Environmental Partnership for Central Europe**

Institucionalizace

1992 – registrace Nadace podle Hospodářského zákoníku v Praze.

1995 – V kanceláři pracuje již 5 –7 lidí, dobrovolníci US Peace Corps Marlene a Bert Stjernholm. Budování „vícenázorové“ správní rady. Vznik a přijetí **nadačního loga** včetně všech zemí konsorcia nadací EPCE.

Rozhodnutí o českém názvu **Nadace Partnerství**. Nadace je spoluzakladatelem Fóra dárců.

1997 - Přijetí nového zákona o nadacích a nadačních fondech.

1998 – Přeregistrace nezávislé české nadace s nadačním jměním 1 mil.



Grantující nadace v devadesátých letech

- 1991 – 1997 Otevřený grantová program a stáže
- 1997 - Grantový program nadace na podporu energetických úspor a alternativních zdrojů energie
- Od 1998 – přibývá garantování v tematicky zaměřených programech – Partnerství pro veřejná prostranství, později Greenways

Fundraising

- 1991 – 1997 100 % nebo většinou financování US nadacemi
- 1997 – podíl financování US nadacemi klesá na 50
 - Dary zahraničních nadací, spolupráce s ambasádami
- 1997 - Přijetí daru od firmy Monsanto na garantování v oblasti ochrany krajiny – velký odpor části ekologických NNO, formování názorů na přijatelnost dárců ve správní radě.
- První fundraiseři Američani: 1995 – 7 Marlen Stjerholm, 1997 – 2001 Andreas Beckmann

Budování nadačního jmění

- V roce 1991 byl zákonem ČNR. 171/1991 Sb. zřízen Nadační investiční fond (NIF). Vláda pro tento fond vyčlenila 1 % akcií z druhé vlny kupónové privatizace.
- V roce 1998 byla registrována Nadace Partnerství dle nového zákona o nadacích s nadačním jměním **1 mil Kč**
- V roce 1997 připravila Rada vlády pro nadace návrh na rozdělení NIF nadacím a v roce 1999 bylo rozděleno prvních 500 mil. 38 nadacím, vč. Nadace Partnerství - **39 mil.**

Rozvoj programové činnosti

- 1996 – Partnerství pro veřejná prostranství ve spolupráci s PPS New York.
- 1996 – Program Česko - Polsko - Německé spolupráce (Černý trojúhelník)
- 1997 - Grantový program nadace na podporu energetických úspor a alternativních zdrojů energie (Lucemburská vláda) a program Právo vědět (WWF Norsko a PHARE).
- 1998 - Iniciativa na podporu partnerství v komunitách (Mott Foundation).
- 1998 – Greenways (RBF)
- 1999 – program EPCE Úspory energie na školách (Honeywell).
- 2000 – Strom Života, Doprava pro 21. století

Budování nadačního jmění

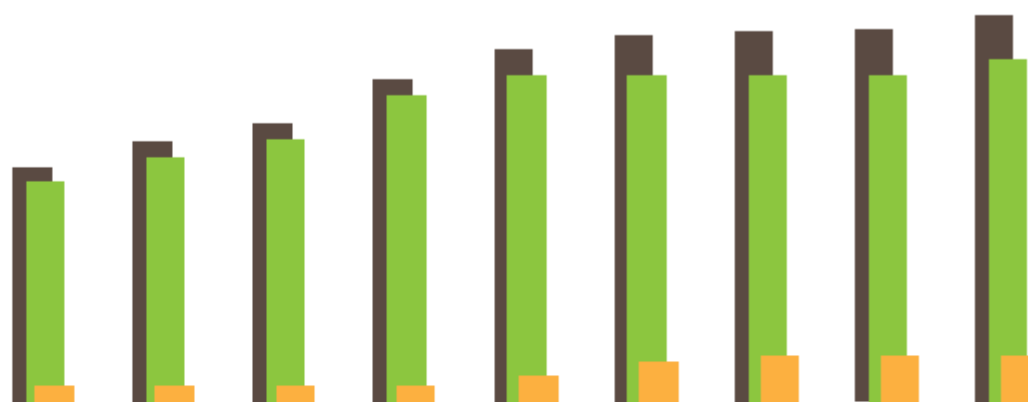
- Rozdělování NIF I 1999, NIF II 2001/2, postupný prodej 2003 - 8
- Zahájení kampaně Partnerství pro přírodu
 - Mott Foundation Challenge Grant, Investice Otevřená zahrada




Trends in endowment registered in the Foundation Register

(in millions CZK)

Vývoj nadačního jmění zapsaného v rejstříku

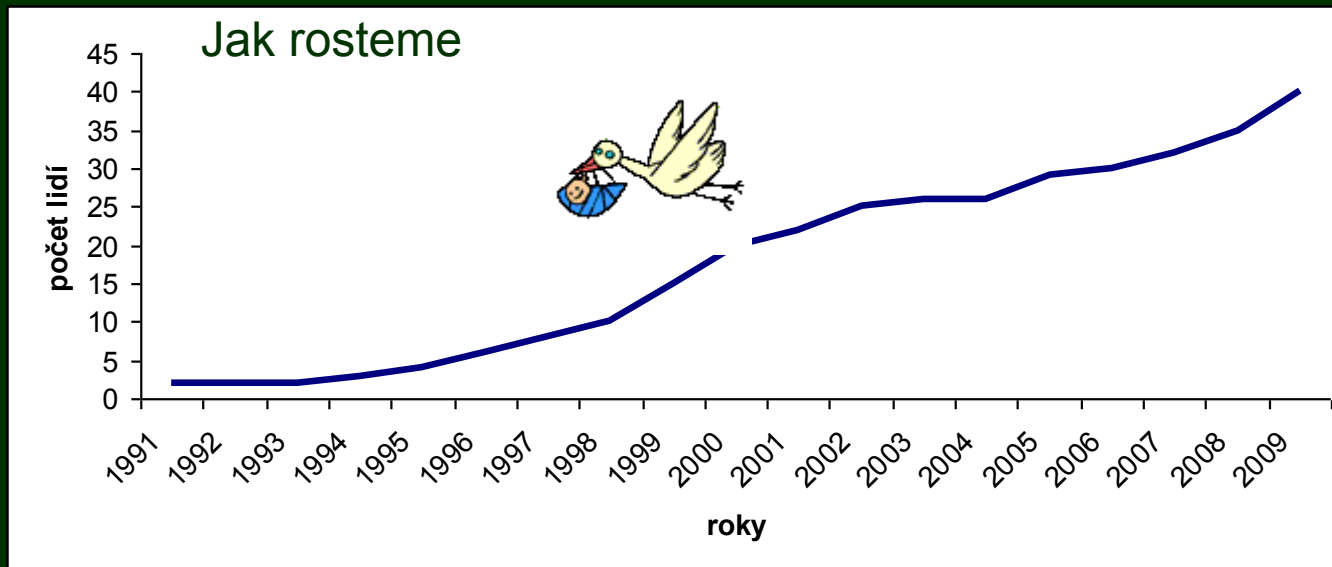
(v milionech Kč)



		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
	Total	Celkem	62,75	69,38	74,38	86,00	94,27	97,90	99,22	99,50	103,40
	FIF endowment	Nad. jmění NIF	58,55	65,18	70,18	81,80	87,35	87,35	87,35	87,35	91,25
	Other endowment	Nad. jmění ostatní	4,20	4,20	4,20	4,20	6,92	10,55	11,87	12,15	12,15

Proměna organizace a systému managementu

- 1999 - 7 lidí – ředitel rozhoduje o všech záležitostech
- 2004 – 25 lidí - liniová organizační struktura – posílení kompetencí programových koordinátorů



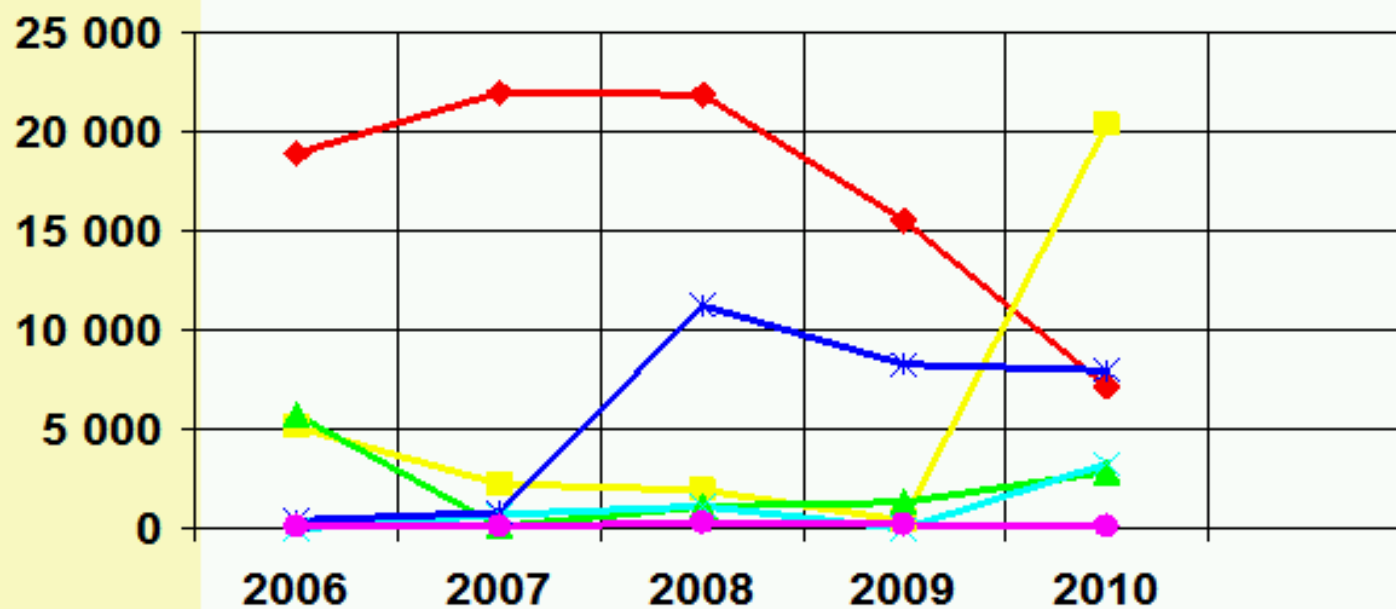
Založení obecně prospěšné společnosti

- 2002 - založena za účelem poskytování a zprostředkování informací a služeb pro trvale udržitelný rozvoj komunit, obcí a jejich partnerů ...
- Do doku 2007 ředitelé na část kapacity – Michal Poslíšil, Petr Daněk, Luboš Kala – pomalý rozvoj

Změna struktury zdrojů



Vývoj struktury příjmů

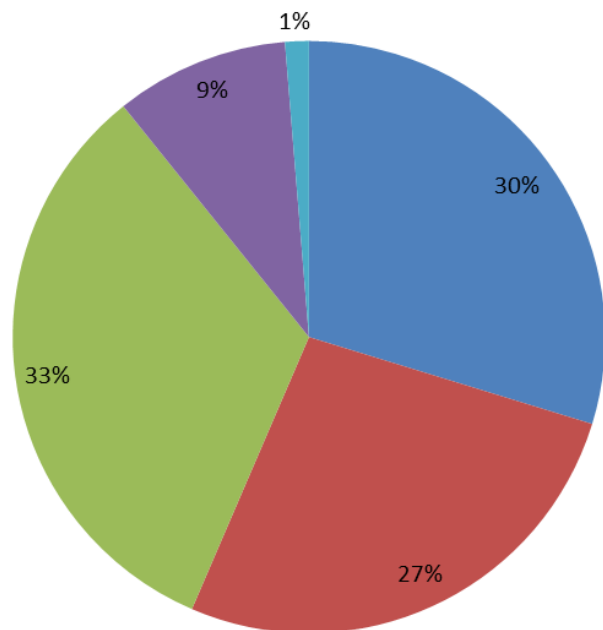


- ◆ Firmy a firemní dárci
- ▲ Evropské fondy
- ✱ Soukromé nadace
- Zahraniční pomoc
- ✕ Dotace české veřejné správy
- Individuální dárci

Struktura příjmů nadace a nadace + ops

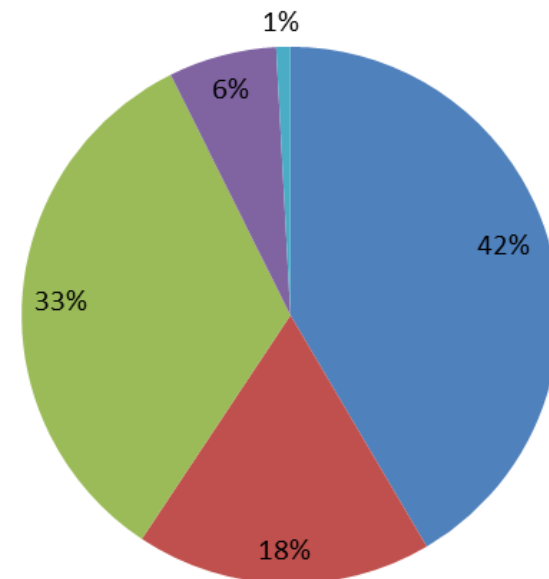
struktura výnosů nadace v roce 2011 v mil Kč

- tržby za zboží a služby
- dotace
- výnosy z finančního majetku
- dary
- ostatní



struktura výnosů nadace + ops za rok 2011 v mil Kč

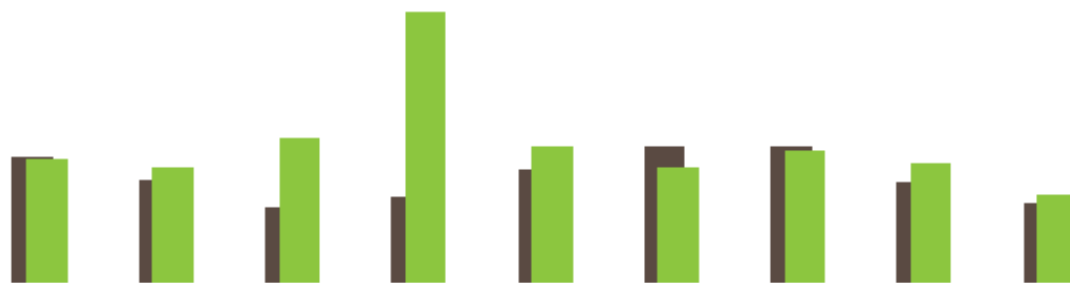
- tržby za zboží a služby
- dotace
- výnosy z finančního majetku
- dary
- ostatní



Grantování

Number of awarded grants /
Average grant amount
(in thousands CZK)

Množství přidělených grantů /
Průměrná výše grantu
(v tisících Kč)



	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Number of awarded grants	229	190	138	155	207	231	231	183	145
Average grant amount	88 428	81 789	102 971	194 568	97 010	81 882	93 597	84 976	62 037

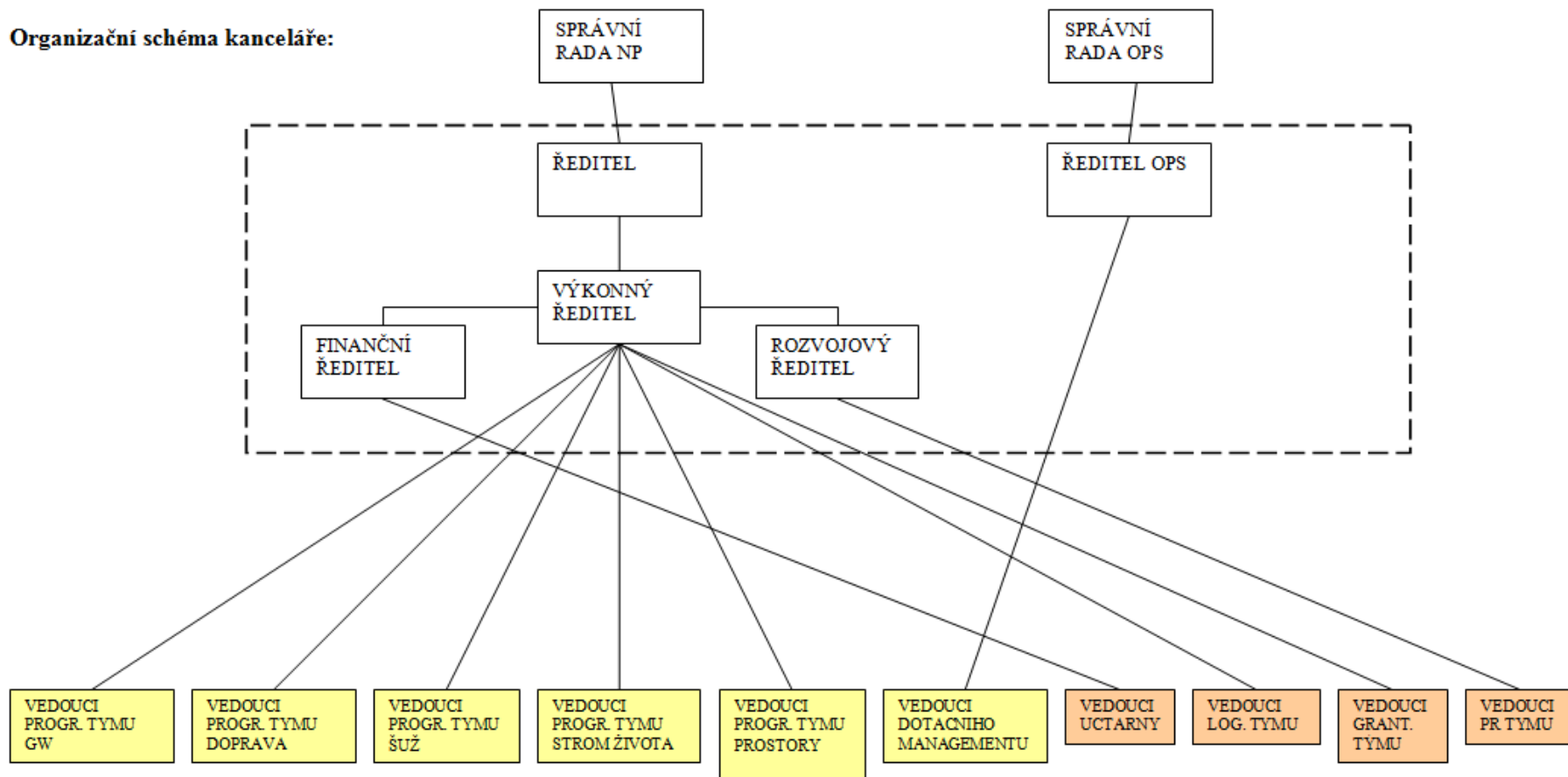
Blokový grant 2010 – 14:

- Celková alokace 84.545.000 Kč
- První výzva 2010 – 11: 42.252.000 Kč, oblast sociální a ŽP, 3 výzvy celkem
- Minimální a maximální výše grantu: 185 000 – 4 200 000 Kč

Reforma managementu

- Projektové řízení
- Finanční řízení

Organizační schéma kanceláře:



Marketing služeb OPS

- Systematický rozvoj služeb s nástupem Tomáše Rosenmayera
- Nabídkové listy OPS:
 - Projektové poradenství
 - Zapojování veřejnosti (veřejná prostranství, strategie rozvoje, ...)
 - Monitoring návštěvnosti
 - Interpretace místního dědictví
 - Školení, semináře
 - (Bezpečné stezky do škol)
 - (Plány mobility)

Centrum Údolní

- Jako investice
- Jako nová dimenze instituce

Panská 7



Údolní 33



Údolní 31 - 33